

Karetmager Mads Jensen Ellerbek

Mads Jensen Ellerbek blev født 14. oktober 1826. Hans forældre var Jens Madsen (1794-1875), søn af Mads Jensen og Anne Sørensdatter af Lille Ellerbek i Resen sogn, og Anne Kirstine Andersdatter Kjær (1795-1850), datter af Anders Laursen Kjær og Else Marie Nielsdatter af Dolleruphus i Humlum sogn.

Som ung ville han gerne på seminarium for at blive lærer, men det var der ikke råd til i den fattige familie. I stedet for var han i en årrække vinterlærer. En vinterlærer var ikke seminarieuddannet, men en begavet ung mand fra landet, som havde taget et vinterlærerkursus. Som regel stoppede de med lærergerningen efter nogle år, og blev i stedet for bønder. Da 3-årskrigen i 1848 brød ud, blev han indkaldt som soldat. Og han var med i slaget ved Frederica den 6. juli 1849.

Efter krigens afslutningen kom Mads i lære hos karetmager Niels Simonsen Thing i Lemvig, hvor han fik sit svendebrev i 1854. Derefter blev han i 1855/56 ansat hos karetmager Thomas Frederik Thyxen i Ringkøbing der i 1847 var blevet gift med Else Cathrine Hansdatter. Else var enke efter den kendte spillemand Ole Ballesbye Andersen Kjær, kendt som Ole Kjær. Ole Kjær var for øvrigt bror til Anne Kirstine Andersdatter Kjær, mor til Mads Jensen Ellerbek.

Else Cathrine Hansdatter dør i 1856. Hendes datter af første ægteskab Mariane Elise Kjær gifter sig i 1857 med Mads Jensen Ellerbek i Ringkøbing kirke. Samme år overtager Mads karetmager Thyxen's virksomhed, idet Thyxen har giftet sig igen. Thyxen og hustruen Ane Marie Nørregaard flytter senere til Staby sogn hvor Ane Marie dør i 1892, og Thyxen dør i 1899.

Mariane Elise Kjær dør 34 år gammel i 1867 efter 10 års ægteskab med Mads Jensen Ellerbek. Deres eneste barn, Carl Antonio Ellerbek, dør i 1859 i Ringkøbing.

I 1868 gifter Mads Jensen Ellerbek sig med Ane Elise Harpøth der blev født i 1838 som datter af spækhøker og bager Poul Nicolai Harpøth og hustru Cecilie Johanne Ladekjær. Mange i Harpøthslægten havde dengang stor tilknytning til Brødremenigheden i Christiansfeld.

I 1912 flytter Mads Jensen Ellerbek og hustruen Ane Elise Harpøth til Vejle for at være i nærheden af deres datter. Året efter dør Mads Jensen Ellerbek, 86 år gammel. Ane Elise Harpøth flytter sidenhen til Åbenrå hvor hun dør i 1927, 88 år gammel.

Mads Jensen Ellerbek havde mange tillidsposter og tillidshverv, mens han boede i Ringkøbing. I mange år var han postholder og kørte for postvæsenet på ruterne til Holstebro, Tarm og Herning.

Ringkøbing Købstads Begravelseskasse, også kaldet "Ligkassen", havde sin glansperiode, mens han var forretningsfører for den. Det siges at nygifte par meget hurtigt blev spurgt om det ikke var på tide at melde sig ind i "Ligkassen"!

Mads var også formand for ligningskommissionen. Når folk kom for at klage over deres skat, kunne han finde på at få klagerne til at hjælpe med at betjene slibestenen for at berolige dem. Man kunne så drøfte sagerne, samtidig med at man fik noget arbejde fra hånden.

Mads var desuden medlem af skolekommissionen og af bestyrelsen for Teknisk Skole. Mads var kirkeværge, forligsmægler og med i bestyrelsen for Sparekassen.

Mads var sandsynligvis idemanden bag oprettelsen af Ringkøbing Håndværkerforening i 1861, hvor han sad i bestyrelsen fra 1861-1863.

Som medlem af byrådet blev han i 1864 interneret i Rendsborg af tyskerne, der på dette tidspunkt havde besat Ringkøbing. Han og de øvrige medlemmer af byrådet samt amtmanden grev Trampe og kammerråd Møller blev holdt som gidsler, dels for at garantere for befolkningens gode opførsel, og dels for at gennemtvinge en beskatning på 40.000 kr. Ved våbentilstanden den 20. juli 1864 blev de løsladt, og byen undgik at skulle betale de 40.000 kr.

Som menneske var han en alvorsmand der ikke var meget for at feste. Selvom han ganske givet havde større kundskaber eller viden end de andre håndværkere, kunne han ikke finde på at være stor på den. Han var en yderst nøjsom mand der ikke brød sig om luksus "som ikke passede sig for en håndværker". Han var meget flitig, og når folk kom for at tale med ham, fortsatte han med at arbejde, mens man snakkede om tingene.

Mads Jensen Ellerbek og Ane Elise Harpøth fik sammen 3 børn:

1. Poul Nicolai Ellerbek (1870-1942) der blev postmester i Åbenrå og giftede sig med Cecilie Johanne Givskov (1871-?).
2. Søren Anton Ellerbek (1872-1956) der blev lægemissionær i Kina. Giftede sig første gang i 1916 med Johanne Gravesen (1882-1920), og giftede sig anden gang i 1922 med Dorthea Ane Marie Toft (1890-1978).
3. Cecilie Johanne Ellerbek (1875-1921) der blev lærerinde i Vejle.

Familierelation:

Mads Jensen Ellerbek er dattersøn af Jens Jakob Friismose's 3 x tipoldefar Anders Laursen Kjær.

Kilder:

F. K. Erlang: Ringkøbing Haandværkerforening 1861-1936

Statens arkiver: Kirkebøger fra Arkivalier Online og folketællinger fra Dansk Demografisk Database